

SRI LANKA (47)

BERNT HAUGE

232

UDDRAG AF

TRYGT? NEI!

FØRSTE DELRAPPORT FRA EN REISE
PÅ SRI LANKA I MAI 1997

Bernt Hauge
RÅDGIVNINGSGRUPPA
Prinsensgt 44
7011 TRONDHEIM
Telefon 73523005
Faks 73529386

FORORD

Sri Lanka mai 1997

I begynnelsen av mai var
Advokat Geir Ludvigsen fra Tromsø,
Arulnesan Maryayanagam fra Sos Rasisme og
undertegnede, Bernt Hauge fra Rådgivningsgruppa
på Sri Lanka for å få et direkte innblikk i konfliktmønsteret.
De to første var på Sri Lanka i 3 uker. Selv var jeg 10
dager på Sri Lanka og 4 dager i Tamil Nadu.

Problemstilling

Utgangspunkt for reisen var:

1. Justisdepartementets vurdering at tilbakesendte tamilske asylsøkere vil være trygge i Colombo, og
2. Justisdepartementets vurdering av den forfølgelse og frykt for forfølgelse som srilankiske tamiler opplever, slik det f.eks. ble uttrykt i et avslag av 24.04:
"Departementet vil bemerke at man ikke anser overnevnte for å være, eller kan risikere å bli, forfulgt av hjemlandets myndigheter på grunn av hans etnisitet, jf Flyktningskonvensjonen art 1 A og utlendingslovens § 17. Det som imidlertid kan føre tamiler i myndighetenes søkelys er mistanke om alminnelige kriminelle og/eller terroristlignende handlinger, eller brudd på unntakslovgivningen."

Som det går fram av notatene, tar Justisdepartementet, etter vårt syn, feil på begge punkter:

- Tamilske asylsøkere som blir sendt tilbake til Colombo, er ikke trygge.
- Srilankiske tamiler blir forfulgt av hjemlandets myndigheter på grunn av sin etnisitet.

Vi ser samtidig en fare i å akseptere overgrep utfra at de er institusjonalisert og hjemlet i unntakslovgivning og/eller annen lovgivning.

I rapportens DEL I forsøker vi derfor å gi en oversikt over Lov og rett for tamiler gjennom et intervju som gjør rede for den praktiske rettighetssituasjonen og med en gjennomgang av noen av de hjemlene som unntakslovgivningen gir.

Rapportens DEL II er viet spørsmålet om trygghet ved tilbakesending til Colombo. Vi har rammet inn med en uttalelse og to intervjuer. Vi forsøker å vurdere de 150.000 tamilske flyktingene som en integrert del av Colombos 500.000 tamiler. Gjennom rapporter fra besøk i lodge og samtale med en tilbakevendt asylsøker som lever i skjul, ser vi på hvilken tilværelse som asylsøkerne er forutsatt å vende tilbake til, og hvilken fare det vil være for overgrep.

Rapportens DEL III refererer fra et besøk i Batticaloa, hvor vi i intervjuer får

- en vitneforklaring fra krigsforbrytelser i 1990,
- en beskrivelse av menneskerettighetsbrudd, hvordan de registreres og hvordan det arbeides med dem,
- en beskrivelse fra én tilfeldig landsbyboer, og
- en beskrivelse av situasjonen vest for Batticaloa hvor det oppholder seg 50.000 "flytende flyktninger" som, såvidt vi vet, tidligere ikke har vært omtalt.

Videre refereres fra besøk i en flyktningeleir og fra observasjoner og kommentarer som vedrører spørsmål om krigføringens kvaliteter og om politiets og militærets daglige behandling av sivilbefolkningen.

Rapportens DEL IV tar for seg hvordan tilsvarende situasjon kan ses fra forskjellig ståsted, som statistikk, som analyse fra en observatør som står nært og er direkte engsjert, fra en NGO-offiser som har oversikt i forbindelse med sitt arbeid, og fra anonyme kvinner som aldri har vært til trussel for noen. Noe av tanken er, på den ene siden å se nødvendigheten av å registrere kunnskap fram til statistikk, og på den andre siden å kunne forstå enkeltmennesket i statistikken.

Rapportens DEL V tar for seg noen av mønstrene i konflikten(e) tamilene står i på Sri Lanka, forsøkt ordnet etter hvordan konflikten har utviklet seg. Det er bakgrunnskapitler om "Kolonisering", "Utrivelse", "Pogromer" og at "Det er ikke en krig, det er mange", fylt ut med vitneforklaring fra en pogrom, kommentar etter en spesiell observasjon og vurderinger fra nok et ståsted.

Rapportens DEL VI tar for seg arbeidet med de tamilske flyktningene i India, med særlig vekt på den organiseringen som er gjort av flyktningene selv og den anerkjennelse dette har fått. DEL VI introduseres med et intervju med en som har vært 16 år som flyktning, i Europa, Bombay og Tamil Nadu, og bygger ellers på besøk og intervjuer med *Commissioner for Rehabilitation, UNHCR, Organisation For Eelam Refugee Rehabilitation and Organisation for the Protection of Tamils of Eelam against Genocide and other Violations of Human Rights.*

Av sikkerhetsgrunner har vi i den skriftlige rapporten valgt å holde intervjuobjekter i Sri Lanka anonymisert. For dokumentasjonens skyld blir flere poenger belyst i flere av intervjuene.

Rapporten må ses som en første delrapport fra reisen. Jeg har under skrivingen konferert med Geir Ludvigsen og Arulnesan Maryanagam, men står selv ansvarlig for innhold og utforming.

Trondheim, 07.07.97

Bernt Hauge

INNHOOLD

s 1	Forord
s 3	Innhold
s 5	Hovedkonklusjon
s 6	Vurderinger

s 9	Tamilsk drama
s 10	Første scene

s 13 DEL I - LOV OG RETT FOR TAMILER

s 15	Tamiler og rettigheter - en oversikt
s 20	Med lov skal landet ryddes?

s 51 DEL II - TRYGT TILBAKE TIL COLOMBO

s 53	kort uttalelse
s 54	Litt om politiets og militærets praksis
s 58	500.000 tamiler
s 61	Lodge
s 63	En losjerende
s 65	Intervju med JP

s 67 DEL III - SETT FRA BATTICALOA

s 69	Batticaloa - 1990
s 71	En fredskomite i Batticaloa
s 74	Strategisk sett - Åpning av en vei eller er det noe mer?
s 76	Intervju med en landsbybeboer
s 79	Flyktningeleiren
s 82	Toll og skattlegging
s 84	Vest for Batticaloa

s 87 DEL IV - FRA STATISTIKK TIL ENKELTSJEBNE

s 89 Rapporterte menneskerettighetsbrudd
 på Sri Lanka i 1986

s 91 Rapport fra Vanni

s 96 Mer om Vanni

s 98 3 kvinner

s 101 Ei jente fra Jaffna

s 107 DEL V - EN KONFLIKT MED MANGE SIDER

s 109 Kolonisering

s 112 Utdrivelse - Exodus

s 115 1981 - et vitne

s 117 Pogromer

s 123 TELO

s 124 Det er ikke en krig - det er mange

s 126 Fra nok et ståsted

s 129 DEL VI - LOOK TO INDIA

s 131 16 år som flyktning

s 134 Commissioner for Rehabilitation

s 136 UNHCR

s 138 OFERR

 Organisation for Eelam Refugee Rehabilitation

s 150 PROTEG

 Organisation for the Protection of Tamils of
 Eelam from Genocide and other Violations of
 Human Rights

s 152 Litteratur

HOVEDKONKLUSJON

Det er ikke trygt for tamiler å bli sendt til Colombo.

Det er en krig som pågår, en krig hvor de srilankiske tamilenes identitet som folk er gjenstand for utryddelse.

Colombo er formelt og reelt en del av krigen. Byen er i permanent unntakstilstand. Alle kontrollfunksjoner, inklusive politiet, ligger under forsvarsdepartementet. Den synlige delen har militært preg, virker gjennomtenkt og er omfattende.

Det formelle apparatet for personlig kontroll, med krav om legitimering av identitet, boforhold og oppholdsgrunnlag, er rettet mot de srilankiske tamilene, er omfattende og innebærer rapporterings- og angiverplikt.

Med svak legitimering av forankring i Colombo er flyktninger fra nord og øst spesielt utsatt for forfølgelse som kan innebære arrestasjoner, forhør, mishandling, tortur, pengeutpressing, fengsling, internering, forsvinninger, osv.

Habeas Corpus fungerer ikke.

DEL I

LOV OG RETT FOR TAMILER

S 15 TAMILER OG RETTIGHETER EN OVERSIKT

intervju

S 20 MED LOV SKAL LANDET RYDDES?

dokumentanalyse

Spilletts regler

Prevention of Terrorism Act
Emergency Regulations

De som bestemmer reglene

Den utøvende president

De som anvender reglene

Politi
Militære
HRTF

Tamilske myndigheter
og myndighetsutøvelse

TAMILER OG RETTIGHETER EN OVERSIKT

Vi sitter i et spiserom/møterom/kontor og lytter. Det er mer en forelesning enn et intervju. Mannen er journalist og gir egentlig en oversikt som start på våre undersøkelser.

Det er nyttig med slike oversikter. For dokumentasjonens skyld blir notatene fra dette og andre intervjuer/forelesninger gjengitt nokså fullstendig. Dette medfører en del overlapping, som kan være nokså nyttig når sannsynlighetsgehalten skal vurderes. Som det vil vises, er notatene noen steder ikke blitt fullstendige, rett og slett fordi informasjonshastigheten er blitt for høy.

Menneskerettighetene blir brutt

der det finns tamiler - i Colombo,
i høylandet, og
i nordøst.

Vilkårlige arrestasjoner og vilkårlige drap,
blir utført:

- av hæren,
- av politiet og
- av spesielle grupper.

Arrestasjoner, Varetekt og Tortur

Tvunget arbeid - sivile må arbeide for hæren.
Utpressing (extortion) - man må betale penger.

Bevegelsesfriheten tas bort.

Det settes forbud mot å drive jorda
Det settes forbud mot å fiske

Det er forbud mot viktige varer - brennstoff osv.

Ting er blitt mye verre etter 1995
(1995 var første år med Chandrika Kumaratunga som president)

Ting er blitt absolutt verre - på alle områder.
Ingen av de institusjonelle og rettslige tiltakene som ble lovet i 1995 har vært gjennomført:

- Menneskerettighetskomisjonene
(the Human Rights Commissions, HRC) - Nei
- Human Rights Task Force, HRTF -
har blitt ineffektive etter 1994.

Rettslige undersøkelser er ikke gjennomført, f.eks. i forbindelse med at uskyldig tamilsk ungdom er blitt drept av STF, Special Task Force. Alle rettslige undersøkelser med tanke på å rydde opp er frafalt eller utsatt. De har vært oppfattet som upatriotisk virksomhet. De har ikke kommet noe sted hen.

HRTF - 93. Ble satt opp av hæren. (!)
HRC - Hæren ønsker en representant.

Den sivile administrasjonen i nord og øst er i hendene på hæren.

Koordinerende offiser, som oftest brigaderen, leder vanligvis også administrasjonen. Selv på det medisinske området kreves godkjennelse av det medisinske råd i Forsvarsdepartementet. Utdannelse i nord og øst sorterer under Forsvarsdepartementet. Hæren stenger skoler. I det siste er 5 skoler stengt i Batticaloadistriktet. Den grunnleggende årsaken til at det ikke har vært noen forbedringer, er fordi makten i praksis er overført til hæren.

99.9% av hæren er singalesere/buddhister, som ikke forstår tamilsk. I praksis er de i fremmed land.

Hæren tar skoler og - etablerer leire og
 - bygger buddhistiske templer

Moderate tamilske partier forlanger at administrasjonen skal overføres til dem. De ber regjeringen om at i det minste noe økonomisk ansvar blir overført til et tamilsk organ - en interrim administrasjon - inntil en løsning er funnet. Så langt er dette nektet. De moderate partiene er også i en vanskelig situasjon.

Colombo

Folk (tamiler) forsøker å bli i Colombo. Man kan ikke reise til områder kontrollert av hæren. Hvis noen ønsker å reise til Colombo, må de være i militær transittleir i mange måneder.

Uten registrering kan du ikke oppholde deg i Colombo. Du må bære på deg et registreringsbevis. Hvis ikke blir du arrestert. Registreringsbeviset er imidlertid ingen garanti for at du ikke blir arrestert. Selv ble jeg arrestert, hjemme, 7 dager etter at jeg returnerte fra en utenlandsreise.

Tingene var ikke så vanskelige i 1995.

Politiet nekter generelt å registrere.
Den lokale embedsmann (local officer) på hjemstedet
nekter å gi brev som bekrefter at vedkommende har
bosetning i området.

For å bli registrert, må du ha:

- Et nasjonalt identitetskort - NIC
Som forutsetter - bostedsbevis og
fødselsbevis
- En adresse
- Noen som kjenner deg (går god for deg)

National Intelligence Bureau - NIB

NIB har en enhet på flyplassen.
De sjekker tamiler mot sine lister.

NIB har "celler" i de fleste srilankiske ambassader.
De fleste sakene blir behandlet ved ambassaden i London,
som har oversikt over Europa.

Noen blir arrestert og forhørt allerede på flyplassen.

Om oppfølging av tilbakesendte asylsøkere

Den sveitsiske ambassaden er et unntak
fordi den følger opp.

Ambassaden har kjøpt et hus.
Ambassaden hjelper med papirer.
Ambassaden holder øye med at de ikke blir
arrestert.

Tamilene presses overalt

De siste to ukene har hæren stoppet alle matforsyninger til 80.000 flyktninger i Mannar distrikt. Formålet er å presse folk ut, til regjeringskontrollert område, eller til India, og dermed å stoppe støtte til LTTE.

Forrige måned ble Mullaitivu-distriktet bombet.

Den strategiske tanken er å matte ut befolkningen, gjennom bombing, gjennom å stoppe matforsyninger osv.

Colombo er en del av krigen

Tradisjonelt har Colombo vært dominert av tamilene. Tamilene har hatt dominans i næringslivet (business). Regjeringen er svært nervøs når det gjelder Colombo på grunn av den store tamilske konsentrasjonen.

Man forsøker systematisk å unngå at tamiler i Colombo blir registrert som velgere. Forrige år var det tanker om å samle tamilene i en getto. Planen ble droppet.

(LTTE har varslet at de vil avstå fra å angripe sivile singalesiske mål.)

Sikkerhetsproblem

Tamilene oppfattes som et sikkerhetsproblem, av regjeringen og av hæren.

Politistasjoner

Det er 18 politistasjoner i Colombo. Brigadens hovedkvarter i Colombo har myndighet til å arrestere, ved nattlige opprullinger, (Round-up). Militær etterretning.

Arrestasjoner

Byen er full av sjekk-punkter. Folk blir arrestert tilfeldig, blant annet som et middel til å presse penger. Cellene er så trange at det bare er ståplass. 800 "Tigersupportere" ble arrestert på en gang i Colombo. Hvis du ikke er registrert, kan du ende opp i rehabiliteringsleir. Rehabiliteringsleire for tamiler er noe som er satt igang av denne regjeringen. De ligger under hæren. Færre blir holdt som fanger, de blir heller drept.

Etterretningsorganisasjoner

Militær etterretning
Central Intelligence Department - CID
National intelligence Bureau - NIB
Criminal Detective Bureau - CDB
Paramilitære grupper

Ingen av disse enhetene står ansvarlig for noen form for rettslig prosedyre.

Problemer på grunn av kontakter i utlandet

Det skjer overgrep mot tamiler på grunn av kontakter i utlandet.

Et kulturproblem

En kvinne kan ikke stå åpent fram og si at hun er voldtatt.

Internasjonal inflytelse

De fleste av de Europeiske landene ønsker å holde en myk linje.

Japan: - er interessert i fred.
USA: - Flyktningeproblemet er ikke stort.
Europa: - Flyktningeproblemet er ikke stort.

Det søkes skapt et midlertidig bilde av Sri Lanka.

For å forstå Colombo, må vi reise ut til distriktene.

50 års etnisk konflikt på Sri Lanka viser utvikling i en serie med faser. Overgangene fra den ene fasen til den neste viser at når det er nødvendig, er det også evne til omstilling. Fra 1956 til 1983 var pogromer et alminnelig virkemiddel. Men da var signalene fra det internasjonale samfunnet så tydelige at det ble slutt på pogromer. (Dessverre fortsatte konflikten med andre virkemidler.)

Hvis det ønskes. Hvis det virkelig ønskes, og dermed blir en primær målsetning, vil det også evnes å omstille til en menneskerettighetsutvikling som også omfatter tamilene. Det bør være en oppgave for det internasjonale samfunnet å stimulere dette ønsket.

SINGALESISKE STYRKER

Chandrika Kumaratunga og PA har en stemmebase i de områdene hvor JVP sto sterkt og hvor de største overgrepene skjedde. Hær og politi har rekrutteringsbase i samme områdene. Det var et populært valgløfte å få slutt på overgrepene og massakrene. For de som valgte henne, har president Kumaratunga oppfylt det som var det viktigste valgløftet. Samtidig har hun fått frigjort store styrker fra sør til å bruke i nord og øst.

Dessverre kan vi ikke dokumentere med tall mannskapsstyrkene og forsvarsbudsjettet for de to siste årene. Men vi har, med mange forbehold, oppfattet det slik at forsvarsbudsjettet har økt fra 1/5 til nær 1/4 av nasjonalbudsjettet, og at mannskapsstyrken også øker. Dette, i tillegg til at det er bare en fiende å konsentrere seg om, betyr en faktisk opptrapping av krigen, i nord, i øst og i Colombo.

Det har dermed vært en del rekrutteringsproblemer. Økning av mannskapsstyrken i tillegg til at det må etterfylles på grunn av deserteringer. At både UNP og PA tildeler så mye ros og belønning til de militære, må bl.a. leses som et ledd i verving av nye rekrutter. Et annet virkemiddel er å redusere kravene til skolegang og annen bakgrunn.

Vi må regne som gitt at politi og soldater i liten utstrekning har selvstendig kjennskap til de ulike unntaksreguleringene og de stadige endringene i disse. Så langt har det vært immunitet for straffeforfølgelse på grunn av menneskerettighetsbrudd, kfr PTA, Art 26. Denne immuniteten er senest bekreftet i den såkalte "floating bodies"-saken hvor major Munas var bevist ansvarlig for et stort antall forsvinninger. Det skal derfor mer til enn et par bortgjemte paragrafer i ER 4, 1995, for å skape alminnelig bevissthet om at immuniteten er opphevet, eller riktigere, på visse områder begrenset.

For å eliminere dette fryktgrunnlaget ser det ut til å være bare en vei å gå, å slippe LTTE og all dens gjerning fram i lyset til reelle forhandlinger, og til ansvarliggjøring gjennom en lang og grundig forhandlingsprosess.

Det verste vi fra vestlig side kan gjøre, er sannsynligvis å lukke øynene for de overgrep som skjer og sende asylsøkerne tilbake. Det vil i realiteten si det samme som å tolerere den overgrepssstandard som er satt.

Det er en måte å redusere frykten på. Det er å avvikle overgrepssituasjonen.

DEL II

TRYGT TILBAKE TIL COLOMBO?

S 53 KORT UTTAELSE

S 54 LITT OM POLITIETS OG MILITÆRETS
PRAKSIS

intervju

S 58 500.000 TAMILER

Oversikt over tamilsktalende befolkning
i Colombo

S 61 LODGE

besøk

S 63 EN LOSJERENDE

besøk og intervju

S 65 INTERVJU MED JP

KORT UTTALELSE

*Tamils can live in Colombo,
but when coming from abroad*

- he can be arrested*
- he can be harassed*
- he can be tortured.*

*He is likely to be picked up by the police.
He is very often suspicious.*

"Why did you go away?"

It's investigation on a natural basis.

*In case the government could give a guarantee
on a case to case basis, ---*

Unless it is unsafe to return

Vi møtte ham helt tilfeldig, med livvakt og eskorte.
Vi hadde noen ganske få minutter sammen. Uttalelsen
er ordrett sitert - etter diktat.

LITT OM POLITI OG MILITÆRES PRAKSIS

Notater fra intervju. Intervjuet gikk meget raskt.

Det er tre former for arrestasjoner:

- Round-up
- On the streets
- Spotted arrests

Army Round-up:

Politioffiserer kommer med hæren.
Landsbyen eller bydelen sperres av.
Grupper av soldater, hver med politioffiserer, er
tildelt hvert sitt område.
Boenhet etter boenhet gjennomføres:

- gjenstander
- mennesker
- identitetspapirer

Ved en ved en full Round-up blir et stort antall
mennesker tatt med til politistasjonen. Det dreier seg
om tresifrete tall.

Politiarresten:

Forholdene i politiarresten er forferdelige.

- Størrelsen på cella - 5-6 m².
- 10-15-20 mennesker i hver celle.
- Ikke plass til å sitte eller ligge.
- Ingen hygiene.
- Ingen lufting.

I politiarresten blir du mishandlet. Det er fast
standard. Politistasjonen har alle fasiliteter for
tortur.

Merk:

I ordinært fengsel blir du vanligvis ikke
torturert. Et fengsel ligger under fengselsvesenet
som holder en annen stil.

Ut fra arresten:

I prinsippet er en arrestasjon midlertidig.
Et flertall blir sluppet ut etter en dag eller to.
Noen blir funnet og hjulpet ut av innflytelsesrike
venner, eventuelt gjennom kontakt med advokat.

Noen får 21 dagers detention order, som kan bli forlenget
og forlenget.

(21 dager gjelder Colombo. Det er nylig økt fra 14 dager.

Utenfor Colombo - 30 dager.

I Vavuniya - 90 dager.

Alt etter unntaksbestemmelser.

Noen blir overført til

- CDB, Criminal Detective Bureau, og derfra til
- NIB, National Intelligence Bureau.

(Hovedkvarteret til NIB ligger i et finere strøk rett ved den
sveitsiske ambassaden. Et vitne forteller om en periode siste
året da naboer påtalte at det natt etter natt kom stadige
smertehyl, "on the top of their voice". De nattlige
aktivitetene ble da etterhvert flyttet til motsatt hjørne av
komplekset.)

Identitetspapirer:

NIC - National Identity Card er det sentrale dokumentet.

(Nødpass - Emergency Passport - som utstedes av Den
srilankiske ambassaden i Stockholm, er ikke et
identitetskort. Det er et reisedokument.)

NIC er en av flere forutsetninger for å bli registrert
og få bosetningsbevis/oppholdstillatelse i Colombo.
Hvis det står på NIC at du er født i Jaffna, vil det på
bostedsbeviset/oppholdstillatelsen stå en Jaffna-adresse
som fast adresse, selv om du har bodd i Colombo i 25 år.
Det er huseieren som skal fylle ut husstandsliste og
levere til politiet til registrering, for alle i
husstanden.

Den enkeltes bosetningsbevis/oppholdstillatelse er en
kopi av husstandslista. (se s 40)

Hvis en tamil, f.eks. fra Jaffna, skal til Colombo på
kortere eller lengre opphold, må han/hun:

- 1 - ha grunn for oppholdet
- 2 - ha tillatelse for oppholdet
- 3 - være registrert og ha bosetningsbevis

Tillatelse gis etter søknad. Dette er en formell grunn for den lange oppholdstiden i tranisttleire i Vavuniya. Bosetningsbeviset inneholder tillatelsen. Den det gjelder, må alltid bære kopi av husstandslisten på seg.

Etter Unntaksbestemmelse er det Assistant Superintendent of Police, som kan kreve framlagt bostedsbevis fra huseieren. I praksis må bostedsbevis/oppholdstillatelse alltid bæres på. Den enkelte politimann/soldat krever det framlagt av den ved den tilfeldige kontroll.

I tillegg til NIC og bosetningsbevis/oppholdstillatelse er det svært lønnsomt å ha et plastkort som viser arbeidsforhold.

Etter Unntaksbestemmelse skal enhver arrest umiddelbart varsles til nærmeste pårørende. Slike rutiner fungerer imidlertid ikke i Colombo. Derfor er det lønnsomt å ha noen som registrerer at du blir borte og kan ta kontakt med advokat.

For å få NIC trenger du:

- fødselsbevis
- bostedsbevis
- bank dokument
- village headmaster report (?)

Alt dette får du i Landsbyen. Nøkkelpersonen er Grama Seva, GS, (statens stedlige representant). GS har gjerne ansvar for 2-3 landsbyer. I utgangspunktet forutsettes han å kjenne alle.

Du må regne med 1000 rupi, eller mer, i bestikkelse for hvert dokument.

Hvis du er gift, bør du dertil anskaffe vigselsattest, som du får der du giftet deg.

For å reise til hjemstedet, er du avhengig av å ha NIC.

I praksis er det ikke mulig for en tamil å leve i Colombo uten NIC. Det å bli arrestert, er ikke en praktisk vei eller garanti for å få NIC.

Vi blir oppfordret til å ta kontakt med UNHCR - for å medvirke til at NIC blir utstedt som ren rutine ved eventuelle tilbakesendelser.

Foreløpig - å sende tamiler til Colombo uten NIC må ikke skje.

Eksempler

Beretningen er krydret med eksempler, som vi bare får notert noen av, ett er et memento til oss:

- det gjelder en som ble arrestert fordi han har reist sammen med en utlending.

Eksempelene på tilbakesendte flyktninger er legio:

- fra Sveits - arrestert
- fra Tyskland - bestikke immigrasjonsoffiseren
- fra Danmark - tatt til politistasjonen og slått.

Når det gjelder Danmark, nevnes de 4 journalistene som ble arrestert da de fulgte en tamilsk jente. Det var et frivillig kontor i Colombo som fikk varslet danske myndigheter.

Sjansen for seksuell tortur er ikke så stor, men det nevnes:

- en som i bevisstløs tilstand ble sendt til sykehus hvor kjønnsdelene ble operert bort.

Som represalie etter at to soldater var blit drept:

- round-up og massakre - 25 barn

I Trincomalee:

- tempelet okkupert av den srilankiske hæren.

"Her i Colombo er menneskerettigheter to ting:

- for singalesere er de bedret, singalesiske politiske fanger er løslatt.
- for tamiler forverrer menneskerettighetssituasjonen seg, antallet tamilske politiske fanger har ikke minsket."

50 ambassader er omgitt av singalesiske menneskerettighets-aktivister. Ambassadene ser ikke forskjellen. Beskyttelse og fremme av menneskerettigheter skulle være en statlig oppgave. Men jeg har mine tvil om hvor alvorlig regjeringen tar oppgaven:

- HRTF - Human Rights Task Force, regjeringens eget organ, har ikke fått lov til å fungere på Jaffna.
- HRC - Human Rights Commission ble annonsert i Mars. Enda har de ikke et kontor."

500.000 TAMILER

Oversikt over den tamilsktalende befolkningen i Colombo

Det er vanlig når returspørsmålet diskuteres, å si at det bor 500.000 tamiler i Colombo, hvorav 150.000 er flyktninger fra nord og øst.

Underforstått at en asylsøker som vender tilbake, blir en del av et fellesskap på 150.000 som igjen er en del av et fellesskap på 500.000 hvor alle står like for loven og har felles trygghet.

Når det gjelder dagens menneskerettighets- og trygghets-situasjon, er denne beskrivelsen i beste fall villedende.

Colombo hadde tradisjonelt en forholdsvis stor tamilsktalende befolkning. Vi kan dele dem i to hovedgrupper:

- Colombotamiler
det vil si srilankiske tamiler fra Colombo med en hovedtyngde i administrasjon, akademiske yrker, økonomi og forretning, og
- Muslimer eller Moors,
med en hovedtyngde i handel og håndverk.

De to gruppene har stort sett vært bosatt i ulike deler av byen.

Spesielt i forbindelse med at singalesisk i 1956 ble innført som eneste språk i forvaltning og førstespråk i undervisning, og i forbindelse med pogromene i 1956 - 1983, har det vært en utflytting av Colombotamiler og også noe emigrering. Colombotamiler er stort sett trespråklige. De er fast etablert i byen og er antakelig den gruppen srilankiske tamiler som lever nærmest en normaltilværelse.

Muslimene i Colombo har i stor utstrekning kunne holde seg nøytrale i konflikten. Så langt vi kan se, lever de også en forholdsvis normal tilværelse.

- Indiske tamiler

Til begynnelsen av 80-åra var det forholdsvis få indiske tamiler i Colombo. Men i forbindelse med pogromene 1977 og 1983 ble mange indiske tamiler jaget fra høylandet. Senere har det, på grunn av stor arbeidsledighet i høylandet, vært et tilsig til Colombo, hvor de har etablert seg og lever en forholdsvis normal tilværelse.

- Srilankiske tamiler fra nord og øst

Tamiler som har flyttet til Colombo fra nord og øst, på grunn av utdannelse, jobb, krig, kjærlighet, osv og har etablert seg i Colombo. I identitetskortet står hvor du er født. Det er identisk med ditt permanente bosted, selv om du har bodd i Colombo i 25 år. Det er altså fødselen som definerer om du er Colombotamil.

Er du tamil fra Jaffna, er du umiddelbart en mistenkelig person.

Imidlertid, er du i en god jobb, bor i et riktig område, snakker singalesisk, har et godt nettverk og undgår ytterligere registreringer av mistenkelig art, så er du i praksis nokså nærme en Colombotamil i status og kan leve i en forholdsvis normal tilværelse.

Men du må regne med å kunne oppleve visse ubehageligheter i forbindelse med kontroller.

Både Colombotamiler og srilankiske tamiler fra nord og øst kan bli utsatt for skattlegging fra LTTE. Vi vet ikke omfanget av dette, men vi har kjennskap til at det kan være til en hard belastning for den det gjelder.

- Flyktningebefolkningen

Noen av de som har flyktet til Colombo, har hatt muligheter til å benytte sin kompetanse til å få seg arbeid, til å bosette seg hos slektninger og til å etablere seg.

Men som i alt annet skjer det en utvikling over tid. En stor flyktningebefolkning kan representere representere en trussel, spesielt fordi den kan romme et ukjent antall LTTE-kadre. Bl.a. av den grunn er de srilankesiske myndighetenes holdning til flyktninger skarpere og skarpere. De er lite interesserte i at nye flyktninger skal komme til Colombo. Den flyktningebefolkningen som er, ønsker de å ha under full kontroll.

I praksis blir flyktningene samlet på små, kontrollerbare områder, i en gettolignende tilværelse. (Det har faktisk vært planer om å samle tamiler i Colombo i gettoer) Den aktuelle boformen er lodge. De spesielle registreringsreglene gjør at prisen blir ublu. Områdene lodgene ligger i, er tradisjonelt tamilske.

Som flyktning fra Jaffna er du under konstant overvåking og kontroll. Bevegelsesfriheten er liten. Sannsynligheten for å bli hentet inn til avhør, er til gjengjeld større.

Det å komme til Colombo som flyktning fra Jaffna, eventuelt som tilbakesendt asylsøker, er ikke det samme som å flytte for å finne et alternativt bosted. Det dreier seg om en isolert og kontrollert oppbevaring, et alternativ til ulike flyktninge- og konsentrasjonsleire.

Det å oppfatte en asylsøker som sendes til Colombo, som en av 500.000, og som kan søke sin lykke som en blant mange, er galt.

En tilbakevendt asylsøker er registrert og personlig overvåket og utsettes for stadige kontroller.

Han tilhører en gruppe som er bundet til en bunntilværelse, som er en høyrisikogruppe for overgrep, og som har en gisselfunksjon med tanke på represalier etter aksjoner fra LTTE.

LODGE

Det er ikke sikkert Statens Helsetilsyn ville godkjent en lodge i Colombo.

Lodge i Colombo må oppfattes som ett av en serie oppbevaringssteder for Sri-lankiske tamiler:

- arrest
- fengsel
- straffeleire (detention camps)
bruken av straffeleire er blitt sterkt redusert etter at det ble satt internasjonalt søkelys på dem
- rehabiliteringsleire
rehabiliteringsleire ble brukt av UNP-regimet i forbindelse med utryddelsen av JVP-ungdom. Det har først i den senere tid kommet fram at PA-regimet har tatt ibruk tilsvarende leire for tamiler.
- interneringsleire for ungdom (17-25)
- flyktningeleire, lukkede og åpne,
- transittleire, og -
- lodge i Colombo.

I tillegg kommer et stort antall "flytende flyktninger" i Sri Lanka og alle de som er flyktet ut av landet.

Lodgen vi besøkte:

- Adgangen var opp en bratt trapp - 60 cm bred.
- Forrom - ca 4 m².
- Hovedrom - ca 10 m² - 1 m² avdelt.
- Ingen vinduer
- Ingen møbler
- Ikke elektrisitet
- Ikke vann
- Ikke hygiene
- Lys - parafinlampe
- Koking - primus

Her bor 4 mennesker:

- en ung kvinne
- datteren hennes, hun går faktisk på skole
- to unge menn

Alle flyktninger fra Jaffna.

For dette stedet må betales 100.000 rupi i forskudd.
Av dette regnes 8-10.000 rupi pr måned, - 300 rupi pr dag.
Når forskuddet er oppbrukt, må nye 100.000 på bordet.

Så mye penger tjener ikke vanlige arbeidere.
Tamilske flyktninger i Colombo har ikke arbeid.
Pengene må i stor utstrekning komme utenfra.
Hushaiene bygger nye lodger etter hvert. Lån er ikke nødvendig.

Svært ofte kommer politiet. Sist var for to dager siden.
De tar gjerne med seg noen.
Vanlig oppbevaringstid er 2 dager.
Vanlig løsesum er 1000 rupi eller mer.
Noen blir lengre. Noen kommer ikke tilbake.

Dette var ikke det verste. Det verste slapp vi ikke inn til.
Opp til 10 mennesker i et rom på 8 m².

Slik bor flyktninger fra Jaffna i år etter år.
Noen har bodd slik i mer enn 10 år.
Dette er såvidt vi forstår, situasjonen for flertallet av de
Srilankiske tamilene i Colombo.

Dette setter tilbakesendingene i 1995 i nytt lys, dengang en
tante som bodde i lodge, var regnet som tilhørighet til
Colombo tilstrekkelig til å sende en tamil tilbake.

Men ellers er det forbløffende å se at mennesker i lodgen har
bevart sin verdighet. Klærne forsøkes holdes i orden. Unger
leker mellom husene. Kricket. Hilser. En gutt ville håndhilse.
Hånden var så altfor tynn og kraftløs.

Lodge i Colombo er en bo- og samfunnsform som skulle
vært grundig studert og beskrevet. Det er dette som
er "trygghet i regjeringskontrollerte områder i sør".
Det dreier seg om mer enn å vite hva slags tilværelse de
tilbakesendte kan forvente/håpe på. Lodge i Colombo
skulle i seg selv være et område for internasjonal
oppmerksomhet, påtrykk og hjelpeinnsats.

Slum

På vei inn til byen den 30.04., observerte vi slumhytter som
ble satt opp på en søppelfylling. Muligens et hakk under
lodge.
Etter eksplosjonene i 1995, da bl.a. nasjonalbanken ble
ødelagt, ble slike slumområder slettet - av dødsskvadroner.
De var en sikkerhetsrisiko.
Menneskene i slummen er av de menneskene som ikke registreres.

Tiggere

De fleste som tigger, er handicappede. En fot eller to, en
arm, eller alminnelig forkrøpling. Det hender også at en unge
stikker fram en hånd.

EN LOSJERENDE

Vi har oppsporet en som er tilbakesendt fra Norge, og har besøkt ham.

Utsendelsesprosessen er en historie for seg, noe som må tas opp i annen sammenheng.

De var to som reiste sammen, utstyrt med

- nødpass fra ambassaden og
- et skriv fra ambassaden.

Av politiet som fulgte dem, fikk de ved siste mellomlanding utlevert pass og 100 dollar hver:

*"Nå er vi ferdige med vårt oppdrag.
Om dere kommer inn eller ut, er ikke vårt problem."*

Politiet fulgte imidlertid med til Colombo og observerte dem gjennom immigrasjonen.

Da de gikk gjennom immigrasjonsskranken, la de 50 dollar hver i passet. Det er en anerkjent standardpris. Immigrasjonsmyndighetene kjenner passasjerlistene. De vet hvem som kommer på nødpass. 50 dollar til ham i skranken, som deler med neste ledd, er passe betaling.

Bemerkning:

Ambassadør Westborg er skeptisk til om slik bestikkelse har noe formål, og understreker at ambassaden og politiet alltid observerer at asylsøkeren kommer gjennom kontrollen.

Utenfor står en hvit mann fra ambassaden. Han leverer en lapp hvor adressen til Mirje og Inform er trykt. (Adressen til Mirje var riktignok gammel. I tillegg sto håndskrevet RCRC (antakelig skal det være ICRC) og adressen til en menneskerettighetsorganisasjon. Det blir forklart at

"Hit kan du henvende deg hvis du får problemer"

I samtalen spør de om ambassademannen kan kjøre dem til byen.

"Nei, det har jeg ikke myndighet til. Men hvis dere har problemer, kan dere altså henvende dere hit."

Her skilte de lag. Hva som skjedde med kameraten, vet vi ikke.

Bemerkning:

Ambassadør Westborg understreker at ambassaden ikke kan drive aktiv monitoring av hjemsendte flyktninger, men han ber om at vi hjelper flyktingene med å gi dem ambassadens nummer og oppfordre til at det blir tatt kontakt med ambassaden hvis det skulle skje noe. Videre lover han å innskjerpe at henvendelser fra tamiler skal slippe gjennom.

Kamerater på mottaket i Norge hadde varslet familien. De møtte opp på flyplassen.

I kontrollen ut fra flyplassen la de 500 rupi inn i passet hans, og han fikk passere. Det ble ingen flere kontroller.

Siden har han levd i skjul hos familien; kona, svigermora, svigerinnen, svogeren og en til. Kummerlig, men høyere standard enn i lodgen.

Han beveger seg ikke ut. Uten identitetskort åker han inn ved første kontroll.

Kona registrerte ham som ektemann og bosatt da de giftet seg for to år siden. Antakelig vil ikke dette holde som bosetningsbevis under huskontroll/round-up.

Underhold. Svigerinnen og svogeren har litt inntekt og hjelper med noe. Noe kommer fra fra fjerne slektninger i Tyskland og Sveits.

ID-kort er umulig å skaffe. For å få National Identity Card, NIC, må han eventuelt til landsbyen og kontakte GS, Grama Seva, det vil si stedets statlige representant, og få fødselsbevis, bostedsbevis, bankdokument og rapport fra Village Headmaster. Dertil må han til Killinochchi og få vigselsattest. For å reise til hjemstedet, er han avhengig av NIC.

Før eller senere blir det politikontroll. Uten papirer blir han tatt inn til avhør. Det kan ta lang tid før han kommer tilbake.

Like meget frykter han tigrene. Han har desertert fra tigrene. Tigrene er nådeløse når det gjelder desertører.

Det at han har vært tiger, vil nøytt sannsynlig avsløres ved etterretningssjekken som tas ved avhør. Politiet har et velutviklet dataregister som de arresterte blir sjekket mot. Alle ettersøkte og mistenkte personer ligger i registeret.

Som tamil fra nord uten identitetsbevis har han omtrent like stor sjanse som en snøball. (Til orientering kan nevnes at snø ikke er registrert i Sri Lanka.)

Hvor blir det av dem?

Vi har tidligere sendt departementet utdrag av to politiavhør av asylsøkere som har vært tilbakesendt og nå søker asyl for andre gang. Begge beretter om arrestasjon og tortur i Colombo, og at de flyktet nordover ved første mulighet..

Vi har møtt en som da han kom fra Norge, klarte å komme til Vavuniya med toget.

Og vi har truffet en som ikke ser mulighet for å komme seg nordover.

For disse asylsøkerne er ikke Colombo et trygt område. Det er et sted å flykte fra, ikke til.

INTERVJU MED JP

Om å sende tilbake til Colombo

I 1994 ville Sveits åpne for tilbakesendelser.

De prøvde først med 5 personer som de huset 1 måned før de ble sluppet fri med 15.000 rs i startkapital. 3 dager etter var 2 stykker arrestert. Tilbakesendelsene ble stoppet.

Rehabiliteringsleire

Vi stiller spørsmål om rehabiliteringsleire, som vi hørte om første gang to dager tidligere.

Han forteller da om 96 unge mennesker som ble løslatt fra en slik leir i Pilvata 3 uker tidligere. De hadde klart å smugle ut et brev til ham, slik at han fikk tatt opp saken deres.

Ingen visste om dem. De var arrestert i Jaffna i juli, torturert og overført til rehabiliteringsleir i september.

Når det gjelder tamiler, er slike leire en nyskapning under PA regjeringen. UNP brukte tilsvarende leire for JVP-ungdom.

Politistasjon

Vi blir anbefalt å besøke en politistasjon. Der vil vi se hvordan celler på 5 fot x 8 fot er stuert opp med 10-15 menn, og hvor mange kvinner det er som er satt inn. Vi får fortalt hvordan de ofte er på politistasjonen for å hente ut mennesker de har fått beskjed om er satt inn

Tamiler blir satt inn

Det kan f.eks. sjekkes i losji-husene et par ganger i uka.

Hvilken beskyttelse du har?

Du trenger:

ID-kort - National Identity Card, NIC.

Men det er noe av det fortvilte, for
NIC forteller at du er tamil.

Bostedsregistrering

Det får du ikke uten at du er registrert,
og at du har

En grunn for opphold

I tillegg er det en stor fordel med

Arbeidsbevis

og, ikke minst

Noen som vil savne deg

Politiet er pliktig til å varsle fra til
nærmeste slektning innen 48 timer etter
en arrestasjon. Men den plikten blir ikke
fulgt. Og hvis du ikke har noen som får
deg ut av arresten, eller har penger til
å kjøpe deg fri med, hva så?

En mulighet er rehabiliteringsleir.

En annen mulighet er forsvinning.

DEL III

SETT FRA BATTICALOA

S 69 BATTICALOA - 1990
intervju

S 71 EN FREDSKOMITE I BATTICALOA
intervju

S 74 STRATEGISK SETT - ÅPNING AV EN VEI
ELLER ER DET NOE MER?
observasjon og kommentarer

S 76 INTERVJU MED EN LANDSBYBEBOER

S 79 FLYKTNINGELEIREN
besøk

S 82 TOLL OG SKATTLEGGING

S 84 VEST FOR BATTICALOA

BATTICALOA - 1990

Det ble registrert 6.000 forsvinninger.
Hva vil så det si?

Vi har snakket med et interessant øyevitne. Hans egen sak tas opp i annen sammenheng.

1988 - 1990

Inderne var her.
Inderne ble jaget ut.
Det var et samarbeid mellom LTTE og regjeringen.
I juni brøt samarbeidet sammen.

13.06.90

Problemene begynte igjen.
Batticaloa by - Det var grusomt.
Vi var redde for å oppholde oss utendørs etter kl 10 om morgenen.
Massakre osv.
Hus ble ødelagt.
Et stort antall flyktninger.
Folk ble fanget på veien.

Hver morgen fant du utbrent lik på veien - hugget ned.
Mennesker med sammenknyttede hender var tent på -
levende.
Utbrente kropper.

10.07.90

Jeg var forsinket på arbeidet.
Gikk hjem kl 1030.
Var alene på veien.

Et kjøretøy dukket opp, stoppet foran meg.
Tok meg til fengsel.
Jeg ble overlevert med følgende beskjed:

"Ingen vet når og hvor vi tok ham,
så dere kan legge ham på bildekkene (bålet)
i morgen tidlig.
Det blir ingen problemer."

De som arresterte meg, visste ikke hvor jeg arbeidet.
Ansvarshavende, Lt Soyza spurte meg hvor jeg arbeidet.
Jeg fortalte ham det. (Et regionalt statlig program.
Regjeringen og LTTE hadde gått sammen om å opprette en
regional "regjering" som fungerte en periode.)
Da ble jeg fortalt at hvis jeg jobbet med det
programmet, måtte jeg ha kontakter med LTTE. I 45 dager
torturerte de meg og ville ha meg til å vedgå.

Mer enn 400 ble arrestert og holdt i fengsel sammen med meg.

Bare 5 stykker ble sendt til Colombo.

Vi var de eneste som overlevde:

3 forretningsmenn, som kunne betale penger (1 mill rupi)

1 bankmann

1 fra offentlig sektor

De slo folk til døde foran øynene mine.

En natt ble 25 stykker tatt ut til transport.

Lt Soyza tok meg til siden.

Jeg ga skjorta og sandalene mine til en ung gutt som ikke hadde.

Skjorta og sandalene ble funnet i haugen (likbålet).

Familien trodde jeg var død og hadde bisettelsesseremoni med noe av asken.

Vi har snakket med et vitne til en krigsforbrytelse.

NOEN AV KRIGSFORBRYTERNE KAN IDENTIFISERES

Her siteres fra et annet intervju.:

"Kaptein Munas, nå major Munas.

Dette er et dekknavn.

Hans borgerlige navn er Richard Dias.

Det er en hvit mann.

Han voldtok mange jenter.

Han samarbeidet med en tamilsk paramilitærgruppe i Nord- og Øst-områdene.

Han ledet en uavhengig likvideringsgruppe"

"Brigadier - Oberst Tekadoa.

I en Round-up ble det tatt 158 personer.

I løpet av to dager ble alle brent."

"Major Munas opererer nå i Colombo. (I NIB)

Etter likfunnene i Balgaro-sjøen (I 1995) ble det satt

igang etterforskning under Human Rights Task Force,

HRTF, og major Munas ble funnet ansvarlig.

Saken er imidlertid henlagt, og mannen fortsetter.

"Dette vil ikke ende uten at noen stilles til ansvar - og straffes."

"Så snart freden kommer, blir Prabhakaran

krigsforbryter, (og andre ledere i LTTE).

Dette må også tas med i regnskapet hvis man ønsker å

etablere fred. Rollen som tamilsk leder er mer

interessant enn rollen som krigsforbryter."

EN FREDSKOMITE I BATTICALOA

En hver tamil, hvor som helst i Sri Lanka,
kan bli tatt på mistanke.
Det faktum at han er tamil, er nok.

I går returnerte Canada 200 flyktninger.
Mennesker som "har ødelagt vårt gode navn og rykte
i Canada."
Du kan være sikker. De menneskene vil bli utspurt.
Det at du har søkt asyl er i seg selv grunn for mistanke.

De internasjonale rapportene.

- Amnesty International - emergency report
- FN i Geneve - forsvinninger rapportert til FNs
Menneskerettighetskommisjon.
- Rapport utarbeidet av
Working Group on Enforced Disappearances.

Den 19.04 svarte ambassadør B. Goonetilleke for Sri Lanka.
Svaret var ikke tilfredsstillende.

Forsvinninger

8 forsvinninger i år i Batticaloa by.
Igår refererte Sunday Times til likene i innsjøen.
Den kapteinen som var knyttet til de forsvinningene,
blir ikke nevnt.
Selv når det får oppmerksomhet, blir ingen straffet.

Hvis ingen stilles til ansvar, vil overtredelsene
aldri ta slutt.

Ting skjer - selv om det er redusert.
For tre dager siden ble skolegutter drept i lek i
skolegården. Det er en gammel lek, den ene tar noe opp av
lomma for å klaske i hodet på den andre.
Dette ble for mye for soldaten.

Mishandling

Med ett unntak har alle personer som er blitt løslatt,
vært utsatt for mishandling.

Når vi snakker med dem, sier de ansvarlige at:

"Dere må tillate oss noen rimelige
forfølgelsesmidler"

- spark
- slag med rifla
- ---

Batticaloa Freds Komite.

Vi organiserte i 1990.

Vi har fått mer enn 7.000 saker til behandling.

Alle sakene fra 1990 - 1996 var lagt inn i computeren.
Det ble gjort ferdig utskrift til Regjeringskommisjonen.
De ville ikke se på den. Kommisjonen hvitvasker.
Det er tre kommisjoner. To fungerer bra.
Kommisjonen for Nordøst kom hit en gang.

Når et menneske blir meldt forsvunnet,
finner vi ham som oftest.
Vi føler idag at det er mange mennesker som lever
på grunn av virksomheten vår.
Det dreier seg om 3.000 savnede personer siden 1990,
i en radius på 10 eng. mil.

Ansvarlig offiser for en arrestasjon har etter loven
plikt til å gi melding om arrestasjonen
- til familien og
- til den sivile administrasjon (local officer)

Hver gang vi kommer til det militære/politiet med en
ettersøking, påpeker vi denne plikten. Nå leverer de
melding - til fredskomiteen. Vi fungerer altså som
mellommann mellom familiene og de militære:
- familiene melder savnede til oss, og
vi går til det militære og undersøker.
- de militære melder arrestasjoner til oss, og
vi går til familiene og varsler.

For tiden dreier det seg om en eller to forsvinninger
i måneden. De er gjerne arresterte eller tatt i varetekt,
har gått hjemmefra og gått gjennom et sjekkpunkt, --

Videre får vi melding om 4 - 5 arrestasjoner hver uke.

I perioden 1990 - 95 har vi registrert	2.324
Av disse	Døde 613
	Løslatte 479
Hva har skjedd med resten?	1.232

I Colombo har folk vært i fengsel i 4 og 5 år.
Selv fra Batticaloa har det vært flere hundre.

Her er ingen Habeas Corpus.

Om krigen

På mange måter er det en borgerkrig.
Det er en okkupasjonshær.
I den forstnd er det en krig.

Enhver familie som savner en sønn,
blir en sterk fiende av regjeringen.

Det er 1.700 krigsenker i Batticoloa.
Hvordan kan vi lære familien å underholde seg selv
når forsørgeren er borte.

Om tilbakevendingen til Jaffna

De vender tilbake fordi det er der de har hjemmene sine.

I et annet intervju har vi fått vite at disiplinen,
selvjustisen, i hæren er blitt strengere på Jaffna, og at
menneskerettighetssituasjonen derved er blitt bedre. (s 56)

Han tar fram den siste bulletinen fra Amnesty Internasjonal og
bemerker tørt: Amnesty viser et annet bilde.

Human Rights Task Force

Fungerte i 1993 og 1994, under dommer Souza.
Ikke siden.

PA-regjeringen hadde ikke interesse for HRTF.

I hovedsak fungerer det ikke lengre.
Vi møtes hver måned, men vi har intet å gjøre.

Mandatet er overført til Human Rights Commissions,
som enda ikke har kommet i funksjon.

HRTF ble opprinnelig opprettet etter press fra
giverlandene, kfr Parisrapporten.

Når du kommer til sluttsatsen (the bottom line),
så dreier det seg om **humanitet**.

Om tilbakesendte flyktninger:

De skulle bli overvåket av Den norsk ambassaden,
slik at Norge blir ansvarlig for deres sikkerhet.

STRATEGISK SEIT - ÅPNING AV EN VEI ELLER ER DET NOE MER?

Veien mellom Vavuniya og Mannar er åpnet, ryddet og under kontroll av hæren. Området sør for veien er under hærens kontroll. Området nord for veien er under Tigrenes kontroll.

Dette er det strategiske bildet.

Hva er konsekvensene?

For å holde veien under kontroll, er begge sider av veien, en strekning på 30 km ryddet, med bulldozer. Vegetasjon, hus, alt er fjernet. Området er ingenmannsland.

Når blir tatt i betraktning at bosetning og jordbruk i Sri Lanka i stor utstrekning skjer langs veien, så blir konsekvensene dramatiske. Det er der folk bor, det er der maten høstes.

Dette minner om andre tilfelle av total krigføring, hvor ikke bare menneskene, men også naturgrunnet, tas bort.

Veiryddingen skjedde i februar, da høstingen skulle skje.

20.000 mennesker ble displasert.

12.000 nordover til Tiger-kontrollert område.

8.000 til regjeringskontrollert område.

Flukten fra Mannar

Fra Mannarområdet alene har 50.000 mennesker flyktet.

20.000 til India.

30.000 til andre områder.

Flyktningene i Vannidistriktet (Nord for Vavuniya-Mannar)

Det er en bevegelse av flyktninger ut av Vanni og til Jaffna.

Delvis nordover.

Delvis gjennom byen Vavuniya, til Trincomalee og derfra med båt til Jaffna, hjulpet av hæren.

En av årsakene er press. At nødvendige forsyninger av mat og medisiner ikke tillates sendt inn i området.

Det er nærliggende å trekke parallellen med Zaire, hvor Koffi Annan brukte uttrykket "Å drepe med sult".

Egne observasjoner

Vi kjører veien til Batticaloa. I utgangspunktet er det store skogområder - jungel. Men vi opplever ikke jungelen. Skogen er fjernet. Hele veien fra litt øst for Mannapitiya og til kysten, en strekning på 40 km er skogen fjernet, i 6 km bredde, 3 km på hver side av veien. 1/2 km på hver side av veien er ryddet med bulldozer.

Anslagsvis 100 km hovedvei i området er ryddet på tilsvarende måte, og 50 km lokalveier. Noen steder har STF, Specil Task Force, benyttet seg av lokalbefolkningen til å foreta ryddingen, som tvangsarbeid.

Videre er mangroveskog fjernet fra lagunen. Formålet er å frata Tigrene grunnlag for å operere.

Ett av resultatene er at klimaet endres, og at fisken forsvinner fra lagunen.

Økologisk sett er ryddingen katastrofal.

Størrelsesorden 1.000 km² skog fjernet, i ett område!

Langs veien ligger militærleire tett i tett, tungt bevoktet.

Vi ser eksempel på at en tamilsk landsby er tømt for innbyggere og tatt i bruk som militærleir.

På de siste 4 milene før Batticaloa by registrerer vi:

3 militærleire i landsbyer

1 militærleir i en skole

1 militærleir i et muslimsk nybyggerområde.

MAO - at sivilbefolkningen brukes som skjold.

Vi er stoppet og kontrollert diverse ganger, en gang tydelig etter telefonsamband fra foregående post. Vi registrerer busser og biler som blir stoppet. Sjekk, antakelig av alle tamiler, og av bagasje.

Vi har hørt enkelte granatsmell. Det er en kontrollpost 50 m fra der vi holder til. Da vi intervjuet en opposisjons-politiker, ble vi gjort oppmerksom på to menn utenfor, med skjulte våpen.

All bevegelse utendørs stilner kl 6. Men det foregår fiske i lagunen.

INTERVJU MED EN FOR MEG TILFELDIG LANDSBYBEBOER FRA KOTTAKALARU HELT SYD I LAGUNEN - I TIGERLAND

Den sydlige delen av Batticaloa distrikt er mer tamildominert enn den nordlige.

*Jeg mistet 2 brødre og faren min.
Denne kvinnen og hennes to døtre, -
Mannen og sønnene ble massakrert.
Denne gutten
Du forstår - alle er berørt.*

Jeg mistet far i 1990

I 1990 var det 6000 forsvinninger i Batticaloa distrikt.
Befolkningen i landsbyen var borte i 2 år.

Liket hans fikk vi.

Brødrene mine ble drept (forsvant) tidligere.

*Eldstebroren min i Vavuniyadistriktet, der han arbeidet
som snekker. Han etterlot seg kone og 3 barn. Barna bor
hos moren min, mens moren jobber i Midt-Østen.
Hun mottok (faktisk) 50.000 US\$ i erstatning fra staten.*

*Den andre broren min var ugift.
Han hadde gått hjemmefra.
Vi fikk melding om at soldater hadde tatt ham.
Det gikk 6-7 år.
Han er stadig savnet.*

Om det er viktig å få liket?

På grunn av språkproblemer er det vanskelig å få fram poenget i direkte sitat. Men oppsummert er tankegangen slik:

*Det har å gjøre med den personlige sorgen.
Den siste seremonien er veldig viktig.*

*Dette har også med det religiøse å gjøre, at
seremoniene er viktige for overgangen til det nest liv.*

Jeg har kone og 2 sønner, 5 og 2 år.
De er psykisk påvirket av krigen.
De ber om krigsleker, tanks og våpen.

Landsbyen har ca 4.500 innbyggere.
I 1990 ble 200 stykker drept.
Etter 1990 er 100 stykker drept.
I år er 10-15 stykker drept.
Det er verre nå enn de siste årene.

I desember 1996 angrep LTTE en militærleir i nærheten.
Soldatene forlot leiren i en sivil buss,
som også hadde sivile passasjerer.
Bussen ble også angrepet av LTTE.
Alle ble drept, deriblant 3 fra landsbyen.

Egen observasjon

Dagen etter observerte vi en troppetransport, i vill fart på smale veier. Plutselig var all trafikk stoppet. Folk ble holdt til siden av soldater.

- Noe mer enn 10 pansrede kjøretøyer,
 - kanonbiler,
 - småkanon/mitraljøsebiler, slike som ble brukt i Sør-Afrika,
 - biler til troppetransport
 - Mer enn 20 busser, sivile busser, fulle av soldater
 - Mer enn 10 store militære lastebiler, slike som brukes til troppetransport. Disse var tomme.
- Over 1.000 personer ble forflyttet. De aller fleste i sivile busser. (Vi gjettet på at det var til åpningen av veien fra Vavuniya til Jaffna.)

Vi oppfatter dette som ny bekreftelse på:

- at de militære bruker sivil kamouflasje og,
- som i omtalte episode, bruker sivile som skjold.

Mer om lik

Nylig var to gutter forsvunnet.
Foreldrene henvendte seg til ICR som henvendte seg høren.
De ville ikke at foreldrene skulle få likene.
"De tilhører LTTE. Gi likene til dem."
LTTE ønsket ikke å ta imot likene - selvfølgelig.

En episode

En dag jeg reiste med bussen til jobben, angrep LTTE soldatene. De skjøt tilbake.
4 soldater ble drept.
2 sivile ble drept

Kontroller

Uten alle kontrollpostene ville jeg nådd jobben (3 km fra Batticaloa by) på 1/2 time.
Nå bruker jeg 2 timer, hver veg.
Det er 5 kontrollposter.
Vi bruker 15-20 minutter på hver.

De fleste soldatene og politiene er singalesere.
(Noen få politi er tamiler, men skjuler det ved å snakke singalesisk.)

De kan ikke snakke tamil.

Likevel kan de finne på å spørre:

"Jasså, du snakker ikke singalesisk.
Hvordan kan du leve på Sri Lanka
uten å snakke singalesisk?"

Skole og arbeid

Jo, skolen er i drift.
Jobbmulighetene er små.
Gjennomsnittungdommen går til LTTE.

Ett av de militæres mottrekk er å plukke ut ungdom,
etter eget forgodtbefinnende, til å melde seg i leiren
og signere hver søndag. Ungdom fra 14-40 år.
Samtidig blir de tvunget til å gjøre arbeid;
Vaske biler,
gjøre arbeid på bygningene,
o.s.v.

Soldater holder sivile i leirene.
Om LTTE angriper, kan også sivile bli skutt.

Hver dag

Hver dag hender disse tingene;
arrestasjoner,
forsvinninger,
drap, ..

For 2 dager siden ble et lik funnet i lagunen.

Soldatene truer:

Hvis noe skjer oss,
vil vi ødelegge huset ditt og landsbyen din.

Kommentar

Trusselen er antakelig ikke tom. Vi registrerte at de nærmeste leirene ikke var politi eller hær, men Special Task Force. Om den aller nærmeste fikk vi angitt at det var en leir som hadde alle fasiliteter for tortur, og hvor det ble torturert.

VEST FOR BATTICALOA

På den andre siden av lagunen er det tigerland. Vi intervjuer en i lokaladministrasjonen i området. Statlig utnevnt.

Opprinnelig befolkning - 29.600 mennesker.
Nåværende befolkning - 70.000 mennesker.

Forskjellen skyldes flyktninger fra Amparai.

Området er tamilsk. Det grenser mot singalesisk område.

Mye er tømt på grunn av krigen. Landsbyen er tømt, folk bor i skogen.

Tigrene har kontrollen.

Hvordan er forholdet mellom deres ledelse og den sivile administrasjonen?

Det er et stort problem. Det er ofte konflikt.

Tigrene har sitt eget byråkrati, som samler skatter, de legger f.eks. luksusskatt på såpe.
De overtar den sivile skattlegging.
Alle må betale skatt. De som ikke betaler, tvinges til arbeid.

Tigrene har masse folk i området.
De trenger mat. De trenger våpen. De trenger medisiner.
De prioriterer tigrenes behov for kampens skyld.

Den sivile administrasjonen?

Det som "fungerer" i den sivile administrasjonen, er at de mottar lønn.

Tamiler som brenner for sin sak, vil gjerne utnytte byråkratiet for tamilene.

Forholdet til hæren?

Tigrene er aktive i området. De militære beskytter området. Noen ganger rammes sivilbefolkningen. Men tigrene beskytter ikke sivilbefolkningen.

Infrastruktur?

*Inne i området er skolebygninger ribbet av singalesere, med hærens beskyttelse.
3-4.000 acre med rismark ligger brakk.
sykehus er rasert.*

Redd Barna trakk seg ut i 1987

Forsyningssituasjonen?

Veldig restriktiv fra de militære. Det som tillates bragt inn i området, er pr person:

- 3 kokosnøtter*
- 2 l keroksin*
- 0 kunstgjødse*
- sement, bare med spesiell tillatelse*
- såkorn, begrenset*
- medisin, ulovlig.*

Kommentar

*Dette høres ut som et nytt tilfelle av sakte folkemord.
(Kfr Koffi Anan om Hutuflyktningene i Zaire)
Hvis det som fortelles er riktig, gjelder det 70.000 mennesker. Så langt har vi ikke registrert situasjonen i media.*

Hvordan er det med oversikt over befolkningen. Hvordan registreres f.eks. dødsfall og fødsler?

*Hvis lik blir funnet og registrert, blir beskjed sendt.
Forsvinninger skal registreres etter ett år.
Fødsler - ingen oversikt.*

Fra skattlegging til pengeutpressing

Han forteller at den eldste broren ble drept av LTTE fordi han nektet å betale/ikke kunne betale pengesummene som ble forlangt.

Selv ligger han i skjul på grunn av tilsvarende krav og frykt.

I 1990 ble han skutt i magen, og er fysisk redusert.

RAPPORT FRA VANNI

Deler av dette intervjuet er strøket fordi opplysningene kan identifisere person.

Noen betegnelser

Jaffna-halvøya omtales som regjeringskontrollert område. Våre hjemmelsmenn mener okkupert er en like dekkende betegnelse. I ganske stor utstrekning brukes betegnelsen cleared, som på norsk må svare til renset.

Veien til Mannar beskrives som renset. Området mellom linjen Mannar - Vavuniya - Trincomalee og Jaffna omtales som urenset, noen ganger som Tiger-kontrollert eller kontrollert av LTTE.

Vanni-området, hvor det befinner seg et stort antall flytende flyktninger, det vil si flyktninger som ikke er i en form for leir, er altså urenset. Mannar-området betegnes i denne sjargongen av våre hjemmelsmenn som halvrenset. Veien deler området. Området syd for veien er renset. Området nord for veien er urenset. Veien er renset.

Når dette leses, og for den saks skyld, når det leses om krigen på Sri Lanka, og om flyktninger og asylsøkere, må man stadig være bevisst hvem det er som styrer språkbruken. Språk er en maktfaktor. Og det er et spørsmål om vi i forhold til denne konflikten har en tendens til å la den ene siden styre språket på sine premisser, altså at vi aksepterer det George Orwell for snart 50 år siden betegnet som nyspråk.

Når derfor sjargongen med renset, urenset osv benyttes i framstillingen, bør det leses med en undertone av sarkasme, det betyr at språkbruken slår tilbake.

I framstillingen vil imidlertid ordene terrorist og terrorisme bli unngått. De grupperingene som har fått stemplet terrorister, står utvilsomt for terrorhandlinger og har terror som del av sitt maktapparat. Men samtidig har den andre part fått et monopol på ordet som gjør at deres egen terror ikke kommer til sammenligning under samme betegnelse. Derfor vil nøytrale betegnelser bli forsøkt brukt.

I Jaffna:

Fra november 1995 til nå er det registrert mer enn 600 forsvinninger.

Fikentrær blir fjernet.

Til gjengjeld blir det plantet buddhastatuer.

I Mannar:

20.000 har flyktet til India.
30.000 har flyktet til andre områder.

Hvorfor flykte?
Fordi de blir plaget (harassed).
Det er et spørsmål om å overleve.

Veien til Mannar ble renset nå i februar.
20.000 mennesker ble displasert:
12.000 til urensset område,
8.000 til renset område.
Dette skjedde i innhøstingsperioden. Avlingene ble tapt.
De bruker bulldozere. En halv (eng) mil på hver side.
Sikkerhetskorrridor. Ingenmannsland.

Den samme tingen kommer til å skje når det blir renset langs andre veier. De planlegger å åpne opp langs veier gjennom det urensede området, kanskje veien Vavuniya - Jaffna. (Operasjonen startet noen dager før dette føres inn, 19. mai)

Tradisjonelle tamilske landsbyer blir omdøpt til singalesiske navn.
Rense? - Erobre!

I Vanni:

Propagandaen i TV og i avisene forteller at folk ikke har problemer. (De fleste mediene eies av regjeringen eller singalesere.)

Folk reiser ikke til regjeringskontrollerte områder (Jaffna) fordi situasjonen er normal. De reiser til regjeringskontrollerte områder fordi de sulter. Fordi de ikke har skjul. Det er et spørsmål om liv.

Det er restriksjoner på å frakte mat inn i området.
Det er restriksjoner på medisin.
Vi kan ikke en gang ta med oss paracet.
Man får ikke lov til å ta med takmateriale.

I Colombo:

Tamiler som kommer hit, blir plaget:

- arrestasjoner/forhør
- varetekt
- fengsel
- får ikke arbeid
- forsvinninger

- For å komme ut av varetekt, må du betale store pengesummer.
- Under forhør blir du slått.
- Hvis du beretter om det, blir du slått igjen.

I Mannar:

Kirken er den beskyttelse folk har.
Folk informerer prestene om at den og den er arrestert.
Hvorpå kirkens folk kan henvende seg seg til de militære og forhøre seg:
"Vi er informert om at den og den er arrestert.
Stemmer det?"
Mannar regnes som rensset.
Før februar var den eneste adkomsten over sjøen.
Fiske er nå tillatt, ut til 3 mil.
På Jaffna må du holde deg innenfor 100m

Om hæren:

Det har vært en mengde deserteringer.
Det har betydd at man har måttet senke kravene til utdanning. Mange har lite skolegang, nær til å være analfabeter. De snakker ikke tamil.
Offisersklassen. Jo, jeg har kommet over noen meget anstendig menresker.
Om hæren er strukturert? Ja, på noen måter.

Sosio-økonomiske faktorer:

I forhold til tamilene i nord har tamiler i øst

- mindre utdanning og
- mindre kontakt med utenverdenen.

Tamiler i nord har vært istand til å reise penger.

Hvorfor skulle jeg forlate mitt eget land?

Det er et spørsmål om å overleve.

Tenk på ukene og månedene i transitt-leir.
Ydmykende. (Dehumanizing)
For å reise sørover må du klareres.
Det vil si opphold i transittleir.

Vavuniya:

Flyktingeleire.
Transittleire - Det er piggetråd rundt.
Du får ikke snakke over gjerdet.

Hærens undersøkelser og politiets undersøkelser.
De har etterretningsenheter.

PLETE-leire? - Dette har jeg ikke sett selv.
Men jeg har hørt folk fortelle.

En enhetlig stat:

Nasjonalisme knyttet til buddhisme.
Det buddhistiske presteskapet presser.
Ingen politikere vil gå mot de buddhistiske munkene.

Hæren er en rent singalesisk hær.
Det er en okkupasjonshær.

Foreldreløse:

De fleste blir tatt vare på av slektninger.
Noen er på barnehjem, hjulpet av Tamils Rehabilitation
Organisation, som ble startet av Tigrene.

Jaffna:

30-40% er bønder.
Men kunstgjødsel eller insektmidler blir ikke tillatt,
fordi LTTE kan lage bomber av urea.
20% er fiskere.
Men de får ikke lov til å fiske.
Disse menneskene har tapt alt.
Resten er knyttet til handel og servicenæring.

Hæren har en tendens til å rykke inn i innhøstningstiden.
Dermed går avlingen tapt.
Dette har stått på i 15 år.

Det internasjonale samfunnet:

Amerikanske Special Units er her.
Våpen fra Kina.
Tanks fra Russland.
Sør-Afrika - Israel.

Er ikke dere (det internasjonale samfunnet)
en del av menneskerettighetsbruddene?

Colombo:

Tiltrekker seg en mengde internasjonale konferanser, og kan bli et senter i Østen.

I lodge må du betale 200-300 rupi - for hver natt. Hvis det ikke var for støtte fra utlandet, ville de ikke kunne overleve. Små, sjabby rom. Mat ikke inkludert.

Det er naborapportering.
Folk forutsettes å rapportere på hverandre.
Home Security.
Det startet under den forrige regjeringen, men denne regjeringen utviklet det.

Retten til å eksistere:

Det dreier seg om retten til å eksistere, som individ og som samfunn.

Samfunnet (samfunnene) er blitt atomisert på forskjellige vis.

De rensede områdene:

Igjen blir tamilene splintret, og mister sine relasjoner.

1/2 million mennesker er displasert.

De kommer fra tidligere tett befolkede områder. Nå er det militære sikkerhetsområder. De kan ikke reise dit.

Prosessen fortsetter,
systematisk,
skritt for skritt.

MER OM VANNI

Informasjon fra en NGO:

Den største konsentrasjonen av Displaced Persons er i Vanniområdet.

"Fritt bosatt" er det 250.000 flyktninger.

Myndighetene driver begrensningsspolitikk for å tvinge dem ut av området.
Matforsyningene begrenses.

64.000 har passert Vavuniya siden 22. oktober.
48.000 er tillatt å reise tilbake til Jaffna.

16.000 i 11 leire i Vavuniya.

Det er ikke grunn til å tro at tallene er blitt mindre.

Det er veldig mange som vil ut.

Om det er trygt i Colombo?

Det er et psykologisk spørsmål:

Det vilkårlige, muligheten for å bli arrestert.
4m2 - 30 mennesker.

Vi har en tamilsk ansatt som har vært arrestert 3 ganger.
Vi har hentet ham ut.

- Det er Round-ups relativt ofte.
- Det kan være en nabo som ikke liker deg.
- Du kan ha sønner i passende alder.

Når folk kommer tilbake, er de mistenkt

At de har vært ute i et ærend.
De blir tatt inn på cella over natta.
ICRC følger opp en del av sakene.

Siling (screening):

Alle tamiler skal være registrert på nærmeste politistasjon.

Bare huseiere kan registrere.

Forordningen er problematisk og byråkratisk.

Har du ikke bostedsgodkjenningen, åker du inn.

For å få ID-kort, må du gå der du er registrert.
(altså på hjemstedet)

Heftelser rammer verst den som er lavest stilt.

Du trenger:

ID-kort og bostedsgodkjenning.

Det er videre en fordel

- å ha et arbeidsbevis,
- å kunne snakke singalesisk og
- å ha noen som holder øye med deg (monitoring)

Voldtekt og forsvinninger på Jaffna?

Må bekrefte at voldtekt utført av polititjenestemenn skjer. Overgrep mot kvinner, og små jenter, har hatt et stort omfang.

Justisen blant militære er blitt mye større.
St. Pedro er eksemplet.

Vær oppmerksom på - Det er en okkupasjonshær på 100.000 mann i området.

Det er en folkegruppe som er i ferd med å ødelegges, og som er i ferd med å ødelegge seg selv.

De er under trakassering fra mange hold:

- fra tigrene
- fra regjeringen
- fra administrasjonen

Før krigen var Jaffna et middelklassesamfunn, et utdannelsessenter i Østen.

Den tamilske kulturen er en lukket kultur.
Det er vanskelig å komme ut med problemene.
Selvmordsraten er høy.

3 KVINNER

Mor ca 70
Datter ca 50
Datterdatter noen og tyve

Mennene er døde. Sønner og døtre (brødre og søstre) er i Europa. De har levd i landsbyen i Jaffna fram til 1995. Jeg snakker med dem på en lodge i Chennai (Madras). Engelsken er svært haltende. Men jeg mener likevel historien er dekkende gjengitt.

Det første å bemerke er at lodgen i Madras er av en ganske annen standard enn lodgen vi opplevde i Colombo. Dette er rett og slett et rimelig overnattingstilbud. Prisen var under den i Colombo.

Jaffna september 1995

*Hæren tvang oss til å reise.
Tigrene beordret oss til å reise (told to go)
They announced it by loudspeakers.
We crossed the lagune by night, travelling by boat.*

Selve operasjonen må ha vært formidabel og har høyst sannsynlig reddet sivilbefolkningen fra store tapstall. Til gjengjeld ble de altså drevet fra hjemmene sine og ut i en langvarig flyktningetilværelse.

Killinochi

*Vi bodde i huset til en venn.
Han hører til familien og har et stort hus.
Vi hadde penger og kunne kjøpe mat.*

September 1996

*Nye problemer med hæren.
Bomber og granater.
Hus ble truffet.
Mange sivile ble drept.*

*Da flyktet vi - til fots.
30 km gjennom jungelen - mange mennesker.
En natt og en dag.
Vi hadde med en liten pose med noen papirer,
brød og vann. Vi ville til utlandet.*

*Noen grupper hadde gått der før. De kjente veien.
Noen mennesker er der, ved kysten, en hjelpegruppe.*

Det kostet 10.000 rs i srilankiske penger å bli fraktet over.
De tar en stor risiko. Hvis marinen ser båten, vil de gripe den.

Den siste, ubekreftede informasjonen jeg har fått, er at befrakteren nå slipper gjennom ved å betale marinen 1.000 rs og LTTE 1.000 rs for hver flyktning.

Det var en liten båt med 65 mennesker ombord.
Vi la ut kl 6 om kvelden og var framme i India kl 4 om morgenen.

Vi kom til Thanuskodi i Rameswaram distrikt.
Politiet tok oss til Mandapam leir, en stor transittleir.
Det er plass til 6.000 mennesker der.
Små hus med ett rom. Vann fra brønn. Felles toilet.
Noen er der mer enn ett år.

Etter 40 dager til Trichy.

Hvis det blir fred?

Da vil vi hjem.
Hvis problemene blir løst, vil vi reise til Jaffna.

Vi har tapt alt.
Det er ingen tilbake i landsbyen.
Det var nærmere 20.000 mennesker, omtrent 5 km fra sjøen.
Nå er de i India, i skogen, i Trincomalee, i Vavuniya, hvor som helst.

Korrupsjon i landsbyen?

Nei.
Fordi det var ingen hær der, ikke noe politi.

Administrasjonen til LTTE?

Vi måtte betale skatt til LTTE.
Det var en god administrasjon.

Vi mistet hjemmet. Vi mistet tingene våre.
Vi mistet grunnen. Vi har mistet alt.

Sinnstilstand?

Ikke normal, trist og full av spenninger.
Om vi sover om natten? - Nei.
Hva jeg tenker på?
Vi har ingen ting. Sønnene mine er et annet sted.

Datteren:

*Jeg savner sønnene mine.
2 stykker har jeg ikke sett på 12 år.
Den tredje har jeg ikke sett på 7 år.
Jeg er bekymret for ham som er på sykehus.
(på grunn av nerveproblemer)
Jeg tenker på framtida og gjenforening.
Ja - jeg har et håp om gjenforening.*

Moren:

*Jeg tenker på sønnene. Vi er alene her.
Jeg er full av hjemlengsel.
Jeg har ikke sett sønnene mine på 20 år.
Jeg har ikke sett hjemmet på halvannet år.*

Moren og datteren har et håp om familiegjenforening med sine barn i Europa. Egentlig bør de ha rett til det.

Og datterdatteren? Hun er over 20 år. Hva med henne. Hun ser ikke lyst på at mor og mormor forsvinner. De har levet så tett. Under hele samtalen sitter hun og holder på moren. Kan det være aktuelt med overføringsflyktninger fra India.

Og tolken som vi har hatt under deler av samtalen, og som har hjulpet de tre kvinnene til Chennai og med alle deres papirer og dertil vært superguide for meg. Han kom til Tamil Nadu i 1985 og har bodd i flyktningeleire i 12 år. Det er umulig å finne noe annet sted. Sine nærmeste har han ikke sett på 16 år.

FRA JAFFNA

Hun er ung, litt over 20 år.
Hun forlot Jaffna i mai.
Hun mistet en bror i 1988.
De andre søsknene er i Europa.
Siden 1994 har hun vært eneste barn.
Hun er sterkt knyttet til foreldrene.
Nå har de sendt henne bort, til et håp om trygghet.

September 1996:

En venninde som syklet til skolen, til eksamen.
En militærbil, en stor militærbil, kjørte på henne
bakfra.
Hun ble drept på stedet.

De forklarte at det var en ulykke.
Men det var tydelig at det var gjort med vilje.

Var dette noe du så?

Ja.
Vi var bak bilen.
Bilen kjørte på henne i stor fart.
Militærbilen stoppet.
Politiet kom på plass og kjørte henne til sykehuset.
Når det er en ulykke, blir det tatt forklaring på
sykehuset.

Vanlig hendelse?

Etter at soldatene kom til Jaffna, var dette den første
"ulykken". Den skapte en del oppmerksomhet, slik at
soldatene ble mer forsiktige.
Alle foreldre er redde for å la barna gå ut alene.

Senere ble en mann drept av en militærbil.
Men det er ikke veldig ofte slikt skjer.

Ble soldtene straffet?

Ingen straff til soldatene.

Etter bisettelsen

Til bisettelsen kom skolevennene.
Det var ei jente som var fra Kaithadi, et stykke unna.
Hun syklet hjem i 6-7-tiden om kvelden, akkurat da det
begynte å bli mørkt.

Hun kom til Naratkalli hvor det var et militært sjekkpunkt.
Alltid erter de henne når hun passerer sjekkpunktet.
Hun var alene, litt trist.
Soldatene erter.
Hun kjefter tilbake:

"Dere har drept venninden min?"

Dermed arresterte de henne, og de voldtok henne.
De var 6 stykker.
Det var mange mennesker som så da hun ble arrestert.

De som så det, fortalte hjemmet at hun var arrestert.
Broren, mora og en nabo gikk til militærleiren for å hente jenta.
Alle tre ble arrestert, slik at de skulle være tause.

Hun ble voldtatt igjen, av 5 soldater.

Etterpå ville de ikke at historien skulle komme ut.
Derfor ble alle fire drept av soldatene, kvalt av et tau som ble strammet rundt halsen.

De ble begravet på en skjult plass.

Sykkelen ble solgt til en gutt.
Slektninger som lette etter de savnete, kjente igjen sykkelen.
Gutten visste ikke hva som hadde skjedd, men han kunne lede dem til der de døde var begravet.
Stedet ble funnet i februar 1997.
De gravde fram likene.
Likene ble sendt til jentas søster som bodde i Colombo.
Hun fikk gransket saken gjennom en advokat.
Soldatene ble avhørt og forklarte etterhvert hva som hadde skjedd.

Soldatene ble arrestert,
men vi opplevde det som et spill,
og tror ikke at de ble straffet.

Historien er referert i Veerakesari, som er en tamilsk avis, og gjengitt i en engelskspråklig avis og i et ukeblad.

Kjente du henne?

De gikk i klassen min, begge to.

Januar 1966

Mange flyktet fra hjemstedet.
En av vennindene mine flyttet til Tinnevaali.
Hun syklet til Point Petro.
På veien ble hun drept av en granat.
Soldatene bruker å beskytte området, sende noen skudd.

Alle disse tre gikk i klassen min.

Det skjer mange ting

Militære tar jentene og voldtar dem.
Det skjer nå også.
Jeg vet ikke om noe på vår plass.
Men jeg hører rykter.
Det er vanskelig å gå alene på gata.
Jenter går aldri alene nå.
Det er alltid noen som følger dem, foreldre eller andre,
til skole eller alt.

Guttene arresteres av de militære.

August 1966

2 som jeg kjenner ble arrestert.
Vi har ikke hørt fra dem enda.

Av og til får de arresterte lov å skrive brev til foreldrene. Men foreldrene har ikke fått noe brev.
De begynte å lete på forskjellige militærstasjoner.
"De som satt i krysset" hadde fortalt om den ene at han ble arrestert ved "den militærposten".
(militærposten ved krysset.)
Men der sa de at han ikke var der.
De gikk fra sted til sted og viste bilde.

Den andre ble arrestert hjemme. Om kvelden.
De bruker å kontrollere hvert hjem. (Round-up)
Eller man beordrer alle menn til å møte opp på en stor lekeplass. Der bruker man å arrestere guttene.

Da de indiske soldatene var her, skjedde det lignende.
Men nå er det verre enda.

Sjekkpunkt

Du må gå ned av sykkelen når du skal forbi.
Når du går, blir du spurt.
Hvis du er pent kledd, kommer de nærmere,
og gjør forskjellige ting,
slik at alle jentene er redde
når de kommer til et sjekkpunkt.
De gjør ikke noe hvis det er flere som går sammen.

Hvor ofte blir du sjekket?

Vi har ID-kort laget av det militære.
Vi må vise det hver gang vi passerer et sjekkpunkt.
Du kommer ikke forbi uten å vise dem.
Hvis du har glemt det, må du hjem og hente.

På vei til byen er det 5 sjekkpunkt, 1/2 km mellom hvert.
Tiden på et sjekkpunkt varierer, fra 10-15 minutter til 1/2 time.
Vanligvis vil jeg bruke mindre enn en 1/2 time til byen.
Nå bruker jeg mer en halvannen.

Det er sjelden jeg drar til byen.
Det er ingen aktiviteter å dra til.
Det kan være en sjelden anledning, et bryllup eller lignende, og du vil kjøpe klær f.eks.

Når du skal på skole eller jobb,
er det spesielle kort, skolekort og arbeidskort,
slik at du kan gå rett igjennom.

Hvis de arresterer ei jente?

Hvis det er round-up,
hvis de arresterer ei jente,
så voldtar de henne.

Noen du kjenner?

Ikke på våres plass.
Men i avisene avisene og på nyhetene har jeg sett
at det skjer på en annen plass.

Personlige tilnærminger?

De har ikke gjort noe.
Men de sier mange stygge ting.

Som f.eks.?

De sier det på singalesisk,
og så ler de etterpå, allesammen.

Du føler det farlig?

Ja. Jeg går aldri alene.
Jeg går alltid sammen med faren min.

Språk

Jeg snakker ikke singalesisk selv.
Noen av soldatene kan spørre om enkle ting på tamil:
Hvor skal du?
Hva heter du?
Tiger? Tiger?

Gutter blir arrester ved sjekkpunkt

Av og til spør de og løslater etter en stund.
Av og til løslater de dem aldri igjen.

Dette har du sett?

Vi så en da han ble arrestert.
De bare dro ham.
Han ble ikke løslatt igjen.
Vi vet ikke hvor han er.

Kjente du ham?

De er ikke venner av oss.
Men vi kjente gutten. Han var 25 år.

Litt om rammen

Du arbeidet på sykehus?

Nei, jeg gikk på skole.
Men under tigrene brukte vi å hjelpe litt på sykehuset.
Det var frivillig hjelpearbeid.
Vi måtte slutte med det da Jaffna ble okkupert.
Tigrene spør etter hjelp - da hjelper vi.
Men etter at de militære okkuperte, ----

Broren min var på tigrene.

Han ble drept i 1983.
Hvis de visste at broren min hadde vært drept som tiger,
ville de kunne tatt familien.
Hvis noen andre forteller om det,
kommer de og arresterer.
Hittil har ingen fortalt det.

1995

Nesten alle flyktet.
Uføre og gamle var igjen.
Det var skyting. Mange gamle ble drept.

Jeg var med til Meesalai.

Vi bodde sammen med en vi kjente.
Ellers bodde folk i templer, skoler.
Det var mer enn 500.000. Det var trangt og liten plass.
Vi var der i 6 måneder.

Da fikk militære kontroll over Meesalai.
De laget "fest" og ville "være venner" med tamiler:
"Dere kan reise hjem til hjemlassen"
De annonserte at:
"Det er trygt å vende tilbake til Jaffna"

Noen vendte tilbake.
Noen har reist til "den andre siden".

De sjekket grundig at det ikke var tigre blant oss.

Hvordan?

Vi hadde ID-kort, adresse og navn.
Kanskje de har liste?

Om flyktninger som vender tilbake fra Vanni

Mange er blitt syke.
Derfor reiser de tilbake til hjemlassen.
Uansett hva som skjer.
De fortalte at:
"Det er ikke noe vann der. Det er mye sykdom.
Derfor har vi kommet."
Malaria. Feber. Kolera. Diare.
Mange dødsfall. Slangebitt og sånn.

Psykisk?

Mange av dem har psykiske problemer.
Barna er døde.
Foreldrene er døde. osv
Men de får komme tilbake til sine gamle hjem.

Det er noen som har reist til Colombo.
Det er noen som har reist til Vavuniya.
Men det er problemer der også.

DEL V

EN KONFLIKT MED MANGE SIDER Bakgrunn

S 109 KOLONISERING

S 112 UTDRIVELSE - EXODUS

S 115 1981 - Et vitne

S 117 POGROMER

S 123 TELO - Kommentar

S 124 DET ER IKKE EN KRIG, DET ER MANGE

S 126 FRA NOK ET STÅSTED - Vurderinger

Konflikten på Sri Lanka har på mange måter berørt de Sri Lankiske tamilenes identitet og integritet, i forhold til språk, arbeid, utdannelse, religion, historie, kultur og land.

Del V er et forsøk på å se noen av mønstrene i konflikten ordnet etter hvordan konflikten har utviklet seg.

Dernest kommer geriljaen, som før 1980 var smågrupper. Betegnende nok ble de kalt "The boys". Det er kanskje ikke rart at de i begynnelsen av 80-åra etterhvert oppnådde sympati og støtte. (Dette ikke sagt for å forsvare de terrorhandlinger som geriljagruppene har stått for, mere for å forstå en hovedmekanisme for at de kan vokse fram, Vold avler Vold.)

Det går ikke fram av den siterte litteratur hvorvidt noen er blitt stilt til ansvar for noen av de forbrytelsene som er beskrevet, eventuelt om det er blitt satt ned noen undersøkelseskommisjon.

TELO

Tamil Eelam Liberation Army

En gruppe menn med gevær i en hvit van, litt påfallende. De fleste av dem var uten uniform, samtidig som de virket uniformerte. Et par hadde kamouflasjepregete hatter og jakker. Virket forholdsvis kraftige. Nonssjalant gruppesamhørighet. Den umiddelbare assosiasjonen var boot-boys.

Samme dag hadde vi fått følgende historie:

2 gutter på 18 år, fra Kiran, var satt i arrest av TELO. Under avhøret holder en rifla foran øyet til den ene, før han plutselig dytter rifla inn i øyet og ødelegger det. Noen måneder på militærpsykehus før han ble løslatt, for 10 dager siden, med glassøye. Han satt sammenkrøket som en hund. Ville han noen gang kunne fungere som bonde, med bare ett øye og dårlig syn på det andre.

Tidlig på 80-tallet vokste det fram en serie med gerilja-organisasjoner, LTTE, EPRLF/PLA, PLOT, ENDLF, TELO, EROS. Med støtte fra RAW, Research and Analysis Wing i India, ble etterhvert disse geriljaorganisasjonene store og en betydelig maktfaktor. Forsøkene på å samordne organisasjonene var ikke alltid vellykkede, selv om det i 1984-85 ble etablert en paraplyorganisasjon, Eelam National Liberation Front, ENLF. Imidlertid, det var stadig tendenser til mer enn rivalisering mellom organisasjonene. De holdt vakt over hverandre og utøvet justis over hverandres medlemmer. 29. april 1986 gikk LTTE til et samordnet angrep på TELO baser. Etter den skriftlige kilden til dette avsnittet (Narayan Swami: "Tigers of Lanka, from boys to guerillas") ble fra 100 - 400 TELO geriljasoldater drept i oppgjøret. Muntlige kilder gir langt høyere tall.

Poenget er at det brøt ut regulær krig mellom organisasjonene. Fra da av var det ikke bare tale om krig mellom singalesere og tamiler, men også om kriger mellom tamiler. I noen sammenhenger blir krigene tamilene mellom viktigere en krigen mot det singalesiske regimet, slik at ulike organisasjoner kunne gå inn i allianser med det singalesiske maktapparatet. (Da den indiske fredsstyrken, IPKF, ble kastet ut i 1989-90, var faktisk også LTTE i et samarbeid med regjeringen.)

Det TELO som vi observerte, er en sørgelig greie. I Batticaloadistriktet kan det være 100-150 stykker. De jobber for hæren og er nyttige fordi de snakker tamil. De kan hente folk hjemme. De kan angi. De kan forhøre. De kan torturere. Tildels har de egne leire.

Boot-boys var kanskje ikke noen dårlig assosiasjon. Hær og politi generer seg ikke for å bruke dem.

Voldsfunksjonen er en ting. Angiverfunksjonen er en annen. Her dekker TELO funksjoner som de singalesiske styrkene ikke kan dekke selv, fordi de ikke kan språket.

Motivene ligger antakelig ikke i noen idemessig samfunnsbyggende målsetning, men i å ha en rolle. I den rollen dekkes en grusom funksjon. Det er en grusom subkultur.

DET ER IKKE EN KRIG DET ER MANGE DE SRILANKISKE TAMILENE TAPER ALLE

Det gjelder kravet til å forstå et problem. Vanligvis løser vi ikke problemer uten at vi forstår dem.

Dette gjelder også flyktninger. Så sant det finnes en asylrett, har flyktninger en genuin rett til at hans/hennes situasjon er kjent og blir forstått.

Det gjelder det individuelle bildet, og, det gjelder det generelle bakgrunnsbildet.

Hvordan vi enn snur og vender på det. De srilankiske tamilene er et folk på flukt. Det er et fullstendig splintret folk, med

- hundretusener i utlandet,
- hundretusener som flytende, interne flyktninger,
- hundretusener i ulike konsentrasjonsleire:
 - flyktingeleire (lukkede og "åpne"),
 - transittleire,
 - straffeleire,
 - rehabiliteringsleire,
 - interneringsleire,
- hundretusener i lodger i Colombo.

De som er igjen i landsbyen, har ofte like store individuelle og kollektive grunner til å søke eksil som de som har klart det. Og så langt vi erfarte - de ønsker seg vekk.

I utgangspunktet et paradisi på jord. Den ene etter den andre hadde gitt opp og ønsket å forlate sin tilhørighet til sted og samfunn og komme til et annet land.

Deres historier er et skrik og skulle brukes til vitner for verden. Deres tålegrense er overskredet, og de har rett til flukt.

De flykter fra krig, ikke en krig, men mange kriger.

Først og fremst er det den store etniske krigen, som det singalesiske styret fører mot den tamilske befolkningen.

Men i dens kjølvann dukker det opp en serie andre kriger. Så lenge det har vært tamilske geriljagrupper, har det vært et konkurranseforhold mellom dem.

I 1986 ble det åpen krig da LTTE gikk til angrep på TELO. Siden har LTTE hatt et eiendomsforhold til den væpnede kampen mot det singalesiske styret. Når andre organisasjoner samarbeider med regjeringsstyrkene, skal ikke det ensidig oppfattes som at de kjemper for singalesere mot tamiler. Det må være minst like riktig å si at de holder varm krigen mot LTTE.

I en periode var den indiske fredsbevarende styrken i landet og kjempet en krig. Da var det for en stund en allianse mellom regjeringen og LTTE. Den sprakk ganske kraftig.

I 1990 kastet LTTE muslimene ut fra Jaffna. Dette har medvirket til at muslimer sterkere markerer egen etnisitet. Singalesiske myndigheter har i de senere år etablert Home Guards i muslimske landsbyer og forsynt dem med våpen - til selvforsvar. Men det har hendt at disse våpnene har vært brukt til massakre mot srilankis tamilske landsbyer.

Bildet er langt fra fullstendig.

Ingen av disse krigene er "rene" kriger i den forstand at det er forsvarsorganisasjoner som bekjemper hverandre.

Det har vært og er kriger av tildels total karakter, hvor sivilbefolkningen ikke bare har vært utsatt, men i stor utstrekning for det første har vært direkte angrepsmål og for det andre, tildels under voldsomt press, har vært tvunget til deltakelse. Det har vært kriger hvor krigsforbrytelser mer har vært mønster enn unntak og hvor menneskerettighetshensyn ikke har vært tatt.

Jo mer du studerer bildet, jo frykteligere fortøner det seg, og jo vanskeligere blir det å beskrive. Ordet folkemord ble tatt i bruk allerede i 1983. Det er et spørsmål om ikke betegnelsen folkeselv mord må legges til.

Enda vanskeligere synes det å være å finne veier til våpenstillstand og fredelige løsninger i alle krigene.

Det som imidlertid bør være enkelt, er å innse at hver av krigene skaper legitimt grunnlag for å flykte, at det er riktig når asylsøkere beretter om forfølgelse fra flere sider, at det er riktig når de forteller at de frykter forfølgelse fra flere sider, og at det er riktig at frykten er reell.

Det må samtidig være klart at Colombo er en del av krigene og av krigsmønstrene, og at det er forbundet med reell fare for asylsøkere å bli sendt tilbake til Colombo.

FRA NOK ET STÅSTED

Intervju. Dessverre kan ikke kilden oppgis.
Som med så mange av våre intervjuobjekter var det ikke nødvendig å stille mange spørsmål. Han kjenner stoffet, han har gjort sine vurderinger, tankegangen er klar.

Om tilbakesending til Colombo

*Situasjonen har ikke endret seg,
den er den samme, eller helst verre.*

Freden er fremdeles langt, langt borte.

*Den sveitsiske regjeringen gjorde en alvorlig
undersøkelse, men fant ut at det var ikke realistisk.
De kunne ikke fortsette å sende asylsøkere tilbake.*

Kvinnen fra Danmark ble satt i varetekt.

*Kanskje de vil være forsiktigere, eller legge ned,
for en måned eller to i forbindelse med valget.
Og så vil de fortsette igjen. (trakkassering av tamiler)*

Unge mennesker blir mest berørt

Spesielt i nord-øst.

*1-2% går til Universitetet.
Mer enn 90% må finne noen utvei (outlets)
- de blir trukket til bevegelsene
- hjemme blir de mistenkeliggjort*

*Strømmen ut - De er ikke lykkelige eller trygge
når de lever her.
De ønsker trygghet.*

Brev

*Det kommer brev med LTTEs segl og signatur.
1. brev - Kom og møt oss der og da.
2. brev - Det samme.
3. brev - Du får en alvorlig advarsel.
Jeg har selv fått brev hvor det spørres etter penger.*

En forferdelig følelse av redsel

Press for penger.
Press for unge mennesker, hvis ikke - betal.
(Se under punktet om rekruttering. Poenget er at LTTE kan sette deg overfor valget å stille en datter/sønn til deres disposisjon eller å betale penger)
Hvis du står fram og sier at du ikke kan/vil betale, risikerer du å bli skutt.

Et spesielt eksempel

Luftforsvaret har lidd under svak rekruttering.
En offiser siktet ut tamilske ungdommer som gjorde det godt på skolen og i sport.
Så kom de med pick-up'en og presset disse ungdommene og familiene til å la dem innrullere i luftvåpenkurs for 5-6 måneders trening.
Det militære var kanskje bedre enn Tigrene.
De ble registrert som singalesere.
Offiseren fikk fylt opp kvoten.

Rekruttering til LTTE

Hvis du ikke betaler eller møter,
så kan de komme og plukke ut et familiemedlem.
Du kan ikke unslippe.
Landet er i krig.

Når du har sluttet deg til, kan du ikke desertere.
Det er en forpliktelse de må gjøre. De må avlegge ed.
Hvis du er mistenkt for å gi informasjon, av med hodet.

Menneskerettighetene krenkes fra begge sider.

Om asylsøkere

Hold dem på et trygt sted
til problemene her er løst.

Det lyder som en appell, og den bringes herved videre.

constitutional proposals that partly aims to devolve powers to regional councils, including a Tamil administrative area in the north and east.
REUTERS

SRI LANKA

(47)

Artikel: 12 af 1387

232

FOCUS-Sri Lanka detains 1,000 in rebel sweep

Reuter World Service 25 october 1997

(Recasts with detentions, details, quotes)

By Dexter Cruez
COLOMBO, Oct 25 (Reuters) - Sri Lankan security forces mounted the biggest search ever for suspected Tamil Tiger rebels in the capital Colombo and its suburbs on Saturday and detained at least 1,000 people for questioning.
"This operation resulted in the detention of approximately 1,000 persons for the purpose of interrogation which is now proceeding under the supervision of senior police officials," The Defence Ministry said in a statement.
The ministry said that as soon as the interrogations were completed those who were no longer required for further investigation would be released.
It said details of the locations at which detainees were being held had been communicated to their families.
"We suspect there are LTTE (Liberation Tigers of Tamil Eelam) members among those detained," a police official told Reuters.
But he could not immediately say how many of the detainees were suspected to have links with the LTTE.
The search operation followed last week's truck bomb blast in the capital's commercial district that killed 18 people and injured more than 100.
The government has blamed the LTTE for the blast, which also devastated several buildings in Colombo's central commercial district. The LTTE has denied responsibility.
Officials said additional police personnel were brought in overnight from other cities to help in the operation.
Witnesses said busloads of detained people, mostly Tamils, were taken to various police stations in Colombo for questioning.
The security forces earlier sealed entry and exit points to the capital and asked people to stay home and cooperate during the search that started before dawn.
"The operation started in the early hours of the morning and ended at about 8 a.m. (0200 GMT)," Ariya Rubasinghe of the government information department told Reuters.
"People were very cooperative," he said.
Residents said security forces checked national identity cards, homes and vehicles in an attempt to root out LTTE members.
An earlier Defence Ministry statement said police had made arrangements for those detained in the search operation to get in touch with their families, and added that they will inform families if anyone was held for more than six hours.
It said people going to the international airport, medical staff and those seeking urgent medical treatment were allowed to continue on their way once they produced identity cards.
The LTTE are fighting for a separate homeland for minority Tamils. The government says more than 50,000 people have been killed in the war, now in its 14th year. The rebels say the toll is higher.
REUTERS

Artikel: 15 af 1387

